

Micimackó és barátai

Coopers Chase-ben

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 37. szám, 2022. szeptember 16.

Az *ÉS* augusztus 26-i számában *Kvíz életre-halálra* címmel jelent meg rövid kritika Richard Osman *A férfi, aki kétszer halt meg* című könyvéről Hegedűs Claudiától. A cikk szerint a mű egy krimi, amiben a legfőbb csavar, hogy egy öregek otthonában élő, hetvenes korosztályú, négyfős baráti társaság oldja meg a bűntényt. A szerző megjegyzi, hogy a krimiszálon kívül vannak a történetnek finom rezdülései, például olyan problémák merülnek fel benne, mint a demencia és a szülő és gyermek kapcsolata.

Coopers Chase egy, a valóságban is létező intézmény, e kis településen minden idős lakó saját otthonában élheti mindennapjait kedve szerint. Ami a krimiszálat illeti, a felütése kimondottan erős, de paradox módon mégsem elsősorban ez tartja fent a feszültséget, hanem az elbeszélés módja: a regény ugyanis szinte kizárólag párbeszédkekből áll. Csak ezekből következtethetünk a jellemekre és életterükre. Ez az írói eljárás sokkal inkább adja a szöveg sodrását, mint maga a bűnügyi történet.

Vannak csavarok az elbeszélésben, de az – a kritika állításával szemben – elsősorban nem emiatt, és nem is szokatlan korosztályú hősei okán érdekes olvasmány. Valójában ez olyan mese, amelyben öregemberek győzedelmeskednek. A találkozások, beszélgetések, a lázas cselekvés sokszor fontosabb, mint a cél elérése. Mintha a *Micimackó* hősei nyugdíjasként bűntények megoldására adták volna a fejüket.

A könyv elején több, jelentéktelennek látszó motívum jelenik meg az öregségről, például a kutyatartásról vagy az okostelefonok hihetetlen csodáiról, úgy, ahogy azt az idős emberek megélik. A digitális korszak megtréfálta az időseket, és ezt világosan artikulálja ez a történet is. Az ageizmus fogalmát Robert Neil Butler pszichológus vezette be 1969-ben. A mai világban ez a jelenség minőségileg változott meg. A valós vagy vélt digitális analfabetizmusból fakadó másság határozza meg az életkor alapú előítéleteket. Visszautalva a *Micimackóra*, ott is alapvető érték a másság elfogadása. (A lét másik alapvető értéke a *kuckó* – ez is mindkét történet meghatározó eleme.)

A kritika kedvesnek, humorosnak mutatja be az alapszituációt, ám az Osman-mű belső rétegei arra utalnak, hogy a szerző tudatosan fordul szembe az ageizmus jelenségével. Az angolszász művészi kommunikációban (regényben, filmben stb.) nem újdonság a másság központba helyezése. Richard Osman meséje az öregségről mint másságról szól elsősorban. A humorral teli alaphelyzet és a bűneset keret ad az elfogadásról szóló üzenetnek. A könyv Hegedűs állításával szemben egyáltalán nem attól vicces, hogy idős emberek sikeresen szerepelnek benne – hiszen ha így lenne, az épp a mű alapvető üzenetét gyengítené.